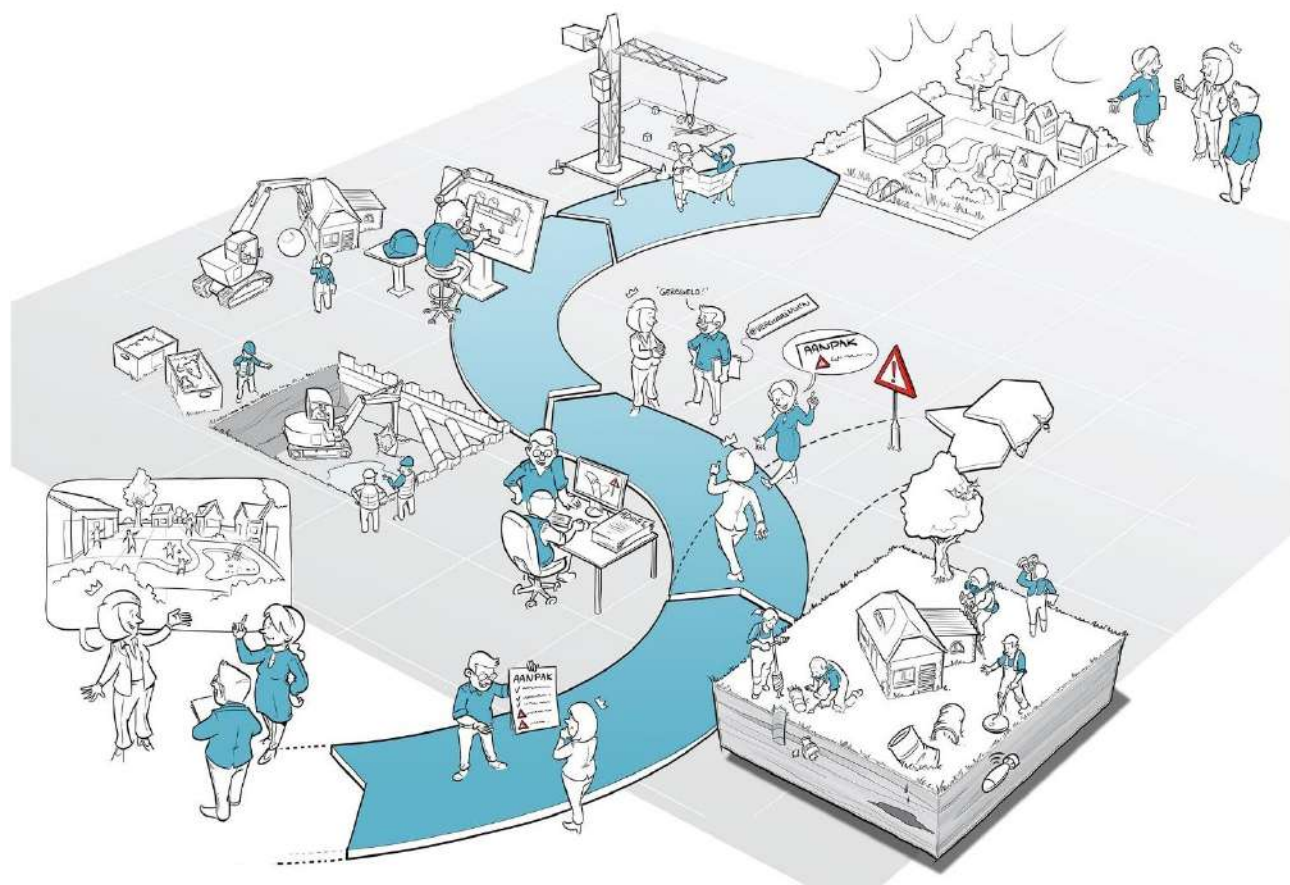

Actualisatie Quickscan Wet natuurbescherming Duindamseweg 1 en 3, Noordwijk

Actualisatierapport

Datum : 1-7-2022
 Kenmerk : A2816-03/KMI/qs1
 Auteur : Mevr. K. Mirck
 Vrijgave : Dhr. J. den Houdijker
 Mail : kmirck@idds.nl
 Telefoon : 06 5731 2876

Opdrachtgever : Rho Adviseurs BV
 Dhr. R. Sips

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel van het onderzoek	3
1.3	Leeswijzer	3
2.	Opzet en uitvoering van het onderzoek.....	4
2.1	Bureaustudie	4
2.2	Veldonderzoek	4
2.3	Effectenbeoordeling	4
3.	Beschrijving van het plangebied.....	6
3.1	Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving	6
3.2	Algemene beschrijving van het plangebied	8
4.	Wettelijk kader.....	12
4.1	Wet natuurbescherming, onderdeel soorten	12
4.2	De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11.....	13
4.3	De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1	13
4.4	Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland	14
5.	Actualisatie quickscan 2022	15
5.1	Vleermuizen	15
5.2	Grondgebonden zoogdieren	16
5.3	Vogels	16
5.4	Amfibieën en reptielen.....	18
5.5	Vaatplanten	18
5.6	Overige beschermde soorten.....	18
6.	Effectbeoordeling.....	19
6.1	Beschermde soorten waar een effect op verwacht wordt	19
6.2	Beschermde soorten waar geen effect op verwacht wordt	19
7.	Conclusie en advies.....	22
7.1	Gebiedsbescherming	22
7.2	Soortbescherming	22
8.	Literatuur en bronvermelding	24
	Bijlage II Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen	25

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Rho Adviseurs BV is een actualisatie van de quickscan fauna en flora uitgevoerd op de locaties Duindamseweg 1 en 3 in Noordwijk. De voorgenomen werkzaamheden betreffen de sloop van de huidige opstallen en realisatie van nieuwbouwwoningen. Voorafgaand aan deze ruimtelijke ingreep dient onderzoek verricht te worden naar de aanwezigheid van beschermde gebieden, flora en fauna, om te voorkomen dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden. In dat kader is door IDDS een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd. Dit rapport presenteert de actualisatie van de bevindingen uit de eerder uitgevoerde quickscan fauna en flora uit 2019 met kenmerk: R&O18111746/RSL/rap1.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van de quickscan is te onderzoeken of:

- in het plangebied beschermde plant- en diersoorten kunnen voorkomen
- de ingreep mogelijk een effect heeft op deze beschermde soorten
- de ingreep mogelijk een effect heeft op beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en NNN)
- het plangebied een belangrijke functie voor beschermde plant- en diersoorten kan vervullen (bijvoorbeeld als essentieel foerageergebied, vliegroute, nest- of verblijfplaats)
- op basis van bovenstaande bevindingen nader onderzoek nodig is

1.3 Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 is de opzet van het onderzoek besproken en in Hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het plangebied. In Hoofdstuk 4 is de reikwijdte en de doelstelling uit de Wet natuurbescherming beschreven. Hoofdstuk 5 geeft de bevindingen van de actualisatie weer. De effectbeoordeling wordt uiteengezet in Hoofdstuk 6. Hoofdstuk 7 geeft de conclusie en advies. Tot slot worden in de bijlagen aanbevelingen gedaan om de ecologische structuur in het gebied te verbeteren en wordt een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd.

2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het veldbezoek voor de quickscan uit 2019 met kenmerk: R&O18111746/RSL/rap1 werd uitgevoerd op 11 juni 2019 door deskundig ecooloog Dhr R. Sluijs. Het veldbezoek voor de actualisatie in 2022 met kenmerk: A2816-03/KMI/qs1 werd uitgevoerd door deskundig ecooloog Mevr. K. Mirck. Onderstaande tabel geeft de datum en weersomstandigheden van het veldbezoek voor de actualisatie weer.

Tabel 1: Weersomstandigheden tijdens veldbezoek (bron: Weeronline).

Datum	Temperatuur (°C)	Overheersende windrichting (Bft)	Bewolking	Neerslag (mm)
23-6-2022	27	ZO 3	Deels bewolkt	Geen

2.1 Bureaustudie

Door middel van bronnen- en literatuuronderzoek wordt onderzocht welke beschermde flora en fauna in de omgeving van het plangebied recent zijn waargenomen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen vijf jaar. Daarnaast worden relevante verspreidingsatlassen en actuele websites (zie literatuurlijst) geraadpleegd. Ook wordt de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden in kaart gebracht. Daarmee wordt een inschatting gemaakt of de voorgenomen ruimtelijke ingreep negatieve effecten heeft op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en gebieden.

2.2 Veldonderzoek

Naast een bureaustudie wordt een biotooptoets uitgevoerd: een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld.

Het veldonderzoek bestaat uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek is in kaart gebracht of het aanwezige biotoop geschikt is voor de beschermde soorten die in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het kan zijn dat op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, niet alle soorten zichtbaar zijn. Soorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar aanwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied en de invloedsfeer van de werkzaamheden.

2.3 Effectenbeoordeling

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn. Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet Natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Algemene soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht ex artikel 1.11.

3. Beschrijving van het plangebied

3.1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving

Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland, belangrijk weidevogelgebied, of strategische reservering natuur. In onderstaande tabel zijn de afstanden tot de dichtstbijzijnde beschermde gebieden vermeld, dit wordt tevens weergegeven in Figuur 1.

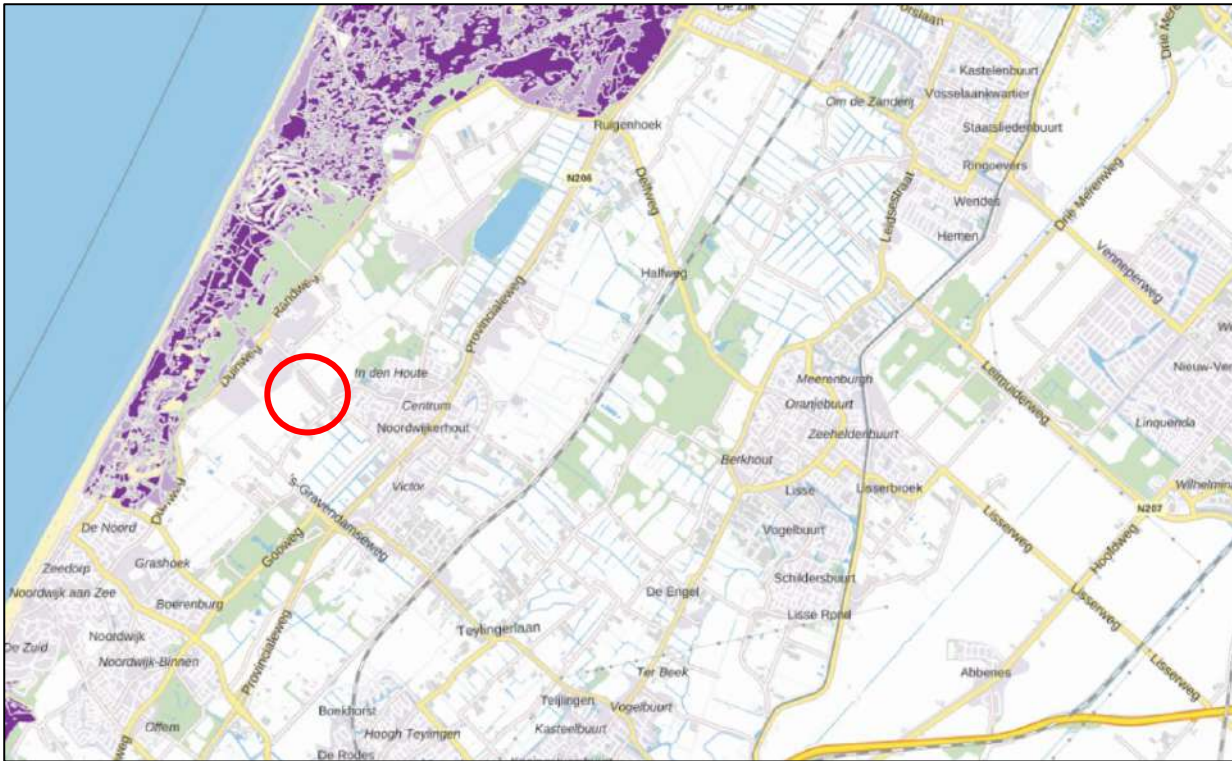
Tabel 1: Afstanden tussen plangebied en beschermde gebieden.

Beschermde gebied	Afstand tot het plangebied in meters
Natura-2000 gebied	546 - Kennemerland-Zuid (zeer gevoelig voor stikstof)
Natuur Netwerk Nederland (NNN)	541
Belangrijk weidevogelgebied	3.040
Strategische reservering natuur	1.140

Figuur 1: Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

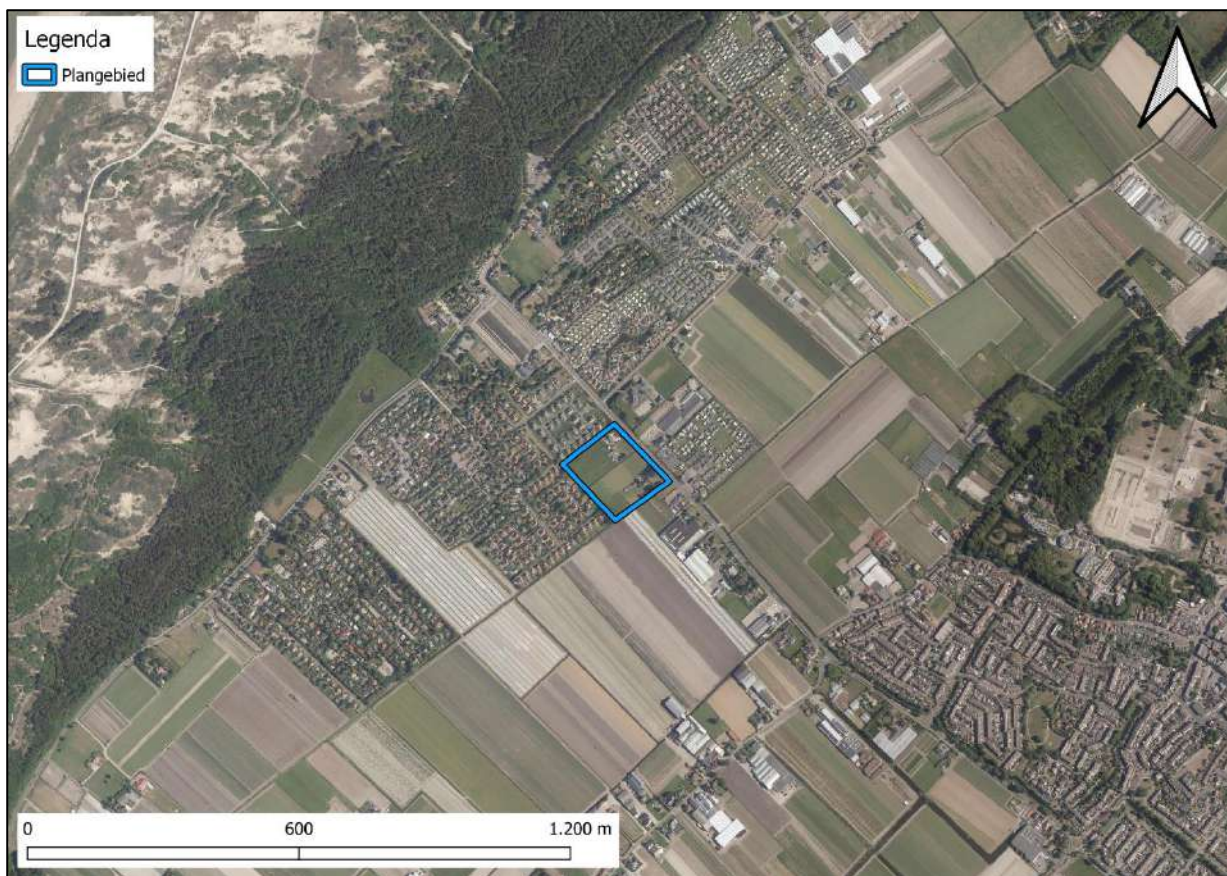
In Figuur 2 is een overzicht weergegeven van stikstof gevoelige habitattypen ten opzichte van het plangebied. In de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (01-07-2021) is een bouwvrijstelling opgenomen. De vrijstelling geldt voor bouw-, aanleg- en sloopactiviteiten. De vrijstelling geldt niet voor de gebruiksfase. Aangezien de gebruiksfase wijzigt ten opzichte van de huidige situatie wordt geadviseerd een stikstofberekening te laten uitvoeren.

Figuur 2: Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van stikstofgevoelige Natura2000 gebieden. Bron: Calculator Aerius

3.2 Algemene beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt in het buitengebied van de gemeente Noordwijk tussen woonwijk Zeeburg (Noordwijkerhout) en de duinen van Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid en is omgeven door woonwijken, vakantieparken, een manege, grasland en bollenvelden.

Figuur 3: Omvang plangebied binnen het blauwe kader.

Het plangebied bestaat uit twee percelen grasland gescheiden en omgeven door een sloot. Op beide percelen staat een vrijstaande woning met vrijstaande loods. Alle opstallen, behalve de woning op Duindamseweg nummer 3, dienen gesloopt te worden om nieuwbouwwoningen te realiseren op de percelen. In de noordoosthoek van het plangebied staan enkele bomen. Het gedeelte van het perceel tussen nummer 1 en 3 bestaat uit grasland met daarop een langwerpige berg zand, deze is gestort in de periode tussen 2019 en 2022. Onderstaande figuren geven een impressie van het plangebied.

Figuur 4: De te slopen woning op Duindamseweg 1. Rondom het plangebied loopt een sloot met houten oeverbeschoeiing. De sloot heeft een dikke krooslaag en in de hoek is de invasieve exoot grote waternavel aanwezig. Het gazon rondom de woning is kortgemaaid en de tuin is strak onderhouden. Rondom de woning zijn bomen en bosschages aanwezig.

Figuur 5: De achtertuin van de woning op nummer 1 met de te slopen vrijstaande loods en schuur. Het gazon in dit gedeelte is eveneens kortgemaaid. De opstallen bestaan uit plaatmateriaal en zijn ongeschikt voor vleermuizen. Rechts achteraan is de te slopen woning te zien.

Figuur 6: Het graslandperceel achter nummer 1. Hier komen nieuwbouwwoningen.

Figuur 7: De paddock en te slopen vrijstaande loods op Duindamseweg nummer 3. Achteraan op de foto is de zandberg te zien gelegen op het graslandperceel tussen nummer 1 en 3. Op de percelen komen nieuwbouwwoningen.

Figuur 8: De te slopen vrijstaande loods op nummer 3. Deze heeft geen geschikte invliegopeningen voor vleermuizen of vogels.

4. Wettelijk kader

4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielend.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder

- begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

4.2 De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Zodra een in het wild levend dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied.

4.3 De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen (globaal van half maart tot half augustus), mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecoloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden. Tot de mogelijkheden behoort aanvangen voor het broedseizoen en doorwerken met continue verstoring tijdens het broedseizoen, zodat vogels niet tot broeden komen.

4.4 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

Artikel 8.1 vrijstelling ten behoeve van bestendig beheer of onderhoud en de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

1. De verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:

- a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
(b,c,d niet van toepassing, zie wettekst)

2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van de in bijlage 6 genoemde andere beschermde soorten: Aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, hermelijn, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat. Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden, wel geldt te allen tijde de zorgplicht.

5. Actualisatie quickscan 2022

De eerder uitgevoerde quickscan met kenmerk: R&O18111746/RSL/rap1 dateert uit 2019. Om te voldoen aan de geldigheidsduur van het rapport was een actualisatie aan de orde. In de periode van het veldbezoek in 2019 en het huidige veldbezoek in 2022 zijn geen veranderingen aan de infrastructuur van het plangebied opgetreden. Wel is momenteel op het tussenliggend perceel een zandberg aanwezig die er ten tijde van de quickscan uit 2019 niet lag. Onderstaand worden de bevinding van het huidige veldbezoek en naar de huidige standaarden vermeld.

5.1 Vleermuizen

In de bebouwing op zowel nummer 1 en nummer 3 zijn geen open stootvoegen aanwezig. De woning op nummer 3 heeft geen openingen aan het dak of de raamkozijnen waar vleermuizen toegang kunnen hebben tot een verblijfplaats. Tevens blijft deze woning behouden. Het woonhuis aan de Duindamseweg 1 vertoont aan één dakpan ruimte waar grotere vleermuissoorten toegang tot het dak kunnen hebben (Figuur 9). Echter bevindt deze zich vlak boven de dakgoot waardoor een vrije uitvliegroute ontbreekt. Vleermuizen laten zich bij het uitvliegen 'vallen', de aanwezigheid van de dakgoot verhindert dit waardoor deze ruimte ongeschikt is voor vleermuizen. Dezelfde reden geldt tevens voor gierzwaluw. De schuur en loodsen zijn ongeschikt voor vleermuizen bevonden. Invliegopeningen ontbreken en het plaatstaal wordt zeer warm bij volle zon. In de bomen in het plangebied zijn geen holten aantreffen waar vleermuizen een verblijfplaats kunnen hebben.

Figuur 9: Ruimte onder een dakpan van de woning op nummer 1. Vanwege de locatie vlak boven de dakgoot ontbreekt een vrije uitvliegroute. Dit maakt deze ruimte ongeschikt voor vleermuizen. Dit geldt tevens ook voor gierzwaluwen die eveneens een vrije uitvliegroute nodig hebben.

Conclusie vleermuizen

In het plangebied bevinden zich voor vleermuizen geen geschikte potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen. Er zijn binnen het plangebied geen uitgesproken lijnvormige landschapselementen aanwezig welke als vliegroute voor vleermuizen kunnen fungeren. De vegetatie in het plangebied kan een functie als foerageergebied voor vleermuizen vervullen. Vanwege voldoende alternatief aanwezig in de omgeving wordt dit echter niet essentieel beschouwd.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen holen, uitwerpselen of andere sporen van grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden niet verwacht in het plangebied. Voor algemene en vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten geldt de zorgplicht.

5.3 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere vogelsoorten gehoord en gezien. Dit waren de houtduif, kauw, meerkoet en wilde eend. Huismussen waarvan het nest strikt jaarrond beschermd is (categorie 2), zijn aangetroffen net buiten het plangebied. De huismussen bevonden zich in het dak van de woning op de Schulpweg 60 (Figuur 10). Deze woning is gelegen aan de overzijde van de straat schuin tegenover de woning op de Duindamseweg 1. De bebouwing in het plangebied heeft geen toegankelijke dakgoot, ruimte onder dakpannen en andere openingen die geschikt zijn voor huismussen of gierzwaluw om in te broeden. Tijdens het veldbezoek in 2019 en 2022 zijn geen huismussen gezien of gehoord in het plangebied. De schoorstenen zijn voorzien van vogelwerend materiaal (Figuur 11). In één boom aan de oprijlaan van de woning op nummer 1 is een nest aanwezig (Figuur 12). Dit is vermoedelijk van houtduif. In de quickscan uit 2019 werd geadviseerd dat indien tijdens de bouw werd gewerkt met zanddepots rekening moet worden gehouden met oeverzwaluw. In de periode tussen 2019 en 2022 is een langwerpige berg zand met steile wanden gestort op het perceel tussen de nummers 1 en 3. Dit perceel behoort tot het plangebied voor de voorgenomen werkzaamheden. Ten tijde van het veldbezoek op 23 juni 2022 zijn geen oeverzwaluwen aangetroffen, echter geldt nog steeds het advies om te voorkomen dat oeverzwaluw gaat broeden in deze berg zand. Omwille van mogelijke aanwezigheid van rugstreeppad (zie 5.4) kan echter niet langer gebruik gemaakt worden van afgraven.

Figuur 10: Huismussen werden waargenomen aan de bebouwing op de Schulpweg 60. Dit gebouw staat aan de overzijde van de straat, schuin tegenover de woning op Duindamseweg 1.

Figuur 11: Vogelwerend materiaal in de schoorsteen, aangesmeerde nokpannen en dakpannen met opstaande rand aan de woning op nummer 1. Hierdoor zijn de schoorsteen, de dakgoot en het dak niet toegankelijk voor vogels of vleermuizen.

Figuur 12: Het nest in de boom aan de oprijlaan van de woning op nummer 1. Dit is vermoedelijk van een houtduif.

5.4 Amfibieën en reptielen

Vanwege de afwezigheid van geschikt landbiotoop, vergraafbaar zand, werd in 2019 de aanwezigheid van rugstreeppad in het plangebied uitgesloten. Aangezien nu een berg vergraafbaar zand aanwezig is op het perceel waar rugstreeppad zich kan ingraven, is dat argument niet meer geldig (Figuur 13). Rugstreeppad werd in 2021 aangetroffen op 500 meter van het plangebied en onoverbrugbare barrières zijn niet aanwezig. Rugstreeppad kan mogelijk reeds aanwezig zijn in het plangebied of deze vanuit de omgeving koloniseren. Nader onderzoek en/of maatregelen voor beschermde amfibieën zijn nodig voor de uitvoering van de werkzaamheden. Reptielen worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop niet verwacht. Voor overige amfibieën geldt de zorgplicht.

Figuur 13: Het graslandperceel gelegen tussen de nummers 1 en 3. Hierop is een langwerpige zandberg aanwezig. Deze zandberg was ten tijde van de quickscan in 2019 niet aanwezig. De aanwezigheid van rugstreeppad is niet uit te sluiten. Midden achteraan op de foto is de woning op nummer 3 te zien.

5.5 Vaatplanten

In de strak onderhouden tuinen van de woningen in het plangebied is vooral aanplant aanwezig. Op de kruidenrijke graslandpercelen staan soorten die wijzen op een vochtige, voedselrijke bodem zoals witte en rode klaver, scherpe boterbloem, gestreepte witbol en gewoon struisgras. In de paddock aan de oprijlaan van de woning op nummer 3 is een rietorchis aangetroffen. Beschermde vaatplanten zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht binnen het plangebied.

5.6 Overige beschermde soorten

Op grond van het ontbreken van geschikt biotoop en verspreidingsgegevens worden beschermde vissen, weekdieren en ongewervelden zoals vlinders en libellen niet verwacht in het plangebied. Tevens vinden geen werkzaamheden plaats aan de waterlichamen.

6. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk wordt de effectbeoordeling bepaald ten aanzien van het veldbezoek uit 2022 of de voorgenomen plannen een al dan niet nadelig effect hebben op de beschermde soorten die volgens de bureaustudie en het veldbezoek in de omgeving van het plangebied voor kunnen komen

6.1 Beschermde soorten waar een effect op verwacht wordt

Onderstaande tabel geeft per soort(groep) weer of er naar aanleiding van de voorgenomen werkzaamheden een effect te verwachten is. Tevens wordt weergegeven welk artikel en lid uit de Wet natuurbescherming potentieel overtreden wordt.

Tabel 2: Onderstaande tabel geeft weer op welke soorten een negatief effect verwacht wordt naar aanleiding van de voorgenomen werkzaamheden en welk artikel en lid uit de Wnb potentieel overtreden wordt.

Soort(groep)	Reden van verwachting negatief effect	Artikel en lid Wnb
Vogels		
Algemene broedvogels	Er kunnen vogels broeden in de bomen en struiken die in de nabijheid van de huizen staan, aan de slootkanten en in het grasland. Wanneer de werkzaamheden binnen het broedseizoen uitgevoerd worden en er broedende vogels aanwezig zijn, kan een negatief effect op broedende vogels niet uitgesloten worden.	§3.1, lid 2 en lid 4
Amfibieën		
Rugstreeppad	Binnen het plangebied is geschikt winter- en zomerbiotoop aanwezig. Bij het uitvoeren van graafwerkzaamheden aan de berg zand op het tussenliggend perceel zijn negatieve effecten op rugstreeppad niet uit te sluiten. Er zijn geen onoverbrugbare barrières aanwezig tussen de bekende waarnemingen en het plangebied.	§3.5, lid 2 en lid 4

6.2 Beschermde soorten waar geen effect op verwacht wordt

Onderstaande tabel geeft per soort(groep) weer of er naar aanleiding van de voorgenomen werkzaamheden een effect te verwachten is.

Tabel 3: Onderstaande tabel geeft weer op welke soorten geen negatief effect verwacht wordt naar aanleiding van de voorgenomen werkzaamheden.

Soort(groep)	Reden van uitsluiten negatieve effecten
Vogels	
Buizerd, sperwer en havik	Er is mogelijk een oud kraaien- of ekster nest aangetroffen in het plangebied. De directe omgeving is echter te druk bezocht door verkeer en voetgangers dat er bij het broeden teveel verstoring zou optreden.
Gierzwaluw	Binnen het plangebied zijn geen geschikte broedlocaties aanwezig, zoals ruimten aan nok- en kantpannen en schoorstenen.
Huismus	Binnen het plangebied zijn geen geschikte broedlocaties aanwezig, zoals een toegankelijke dakrand, los liggende dakpannen en overige gaten en kieren in daken en schuren. Wel is functioneel leefgebied aanwezig in de vorm van groenblijvende struiken, zanderige stukjes en drinkplaats, deze worden vanwege voldoende alternatief in de directe omgeving niet als essentieel beschouwd.
Ooievaar	Binnen het plangebied zijn geen geschikte broedlocaties aanwezig in de vorm van hoge plekken, zoals telefoonpalen, bomen, schoorstenen, kerktorens, hoogspanningsmasten of door de mens gemaakte palen met houten platform.
Ransuil	Binnen het plangebied zijn geen geschikte bomen die als winterroestplaats kunnen dienen. Tevens zijn er geen sporen (braakballen) aangetroffen van uilen.
Slechtvalk	Binnen het plangebied is geen geschikt broedbiotoop aanwezig, namelijk hoogspanningsmasten, hoge gebouwen of torens. Ook zijn er geen oude kraaien- of ekster nesten aangetroffen.

Vleermuizen	
Bosvleermuis	Negatieve effecten op de bosvleermuis worden uitgesloten vanwege het ontbreken van een bosrijke omgeving in het plangebied. Verder zijn kolonies van de bosvleermuis in Nederland enkel bekend in bomen en in het oosten van het land.
Baardvleermuis, Brandts vleermuis	Negatieve effecten op baardvleermuis kunnen worden uitgesloten wegens het ontbreken van bosrijke gebied binnen het plangebied. Zomerverblijfplaats: boomholtes, nest- of vleermuiskasten, zolders, de ruimte achtergevelbetimmering en vensterluiken van gebouwen. Winterverblijfplaats: voornamelijk ondergrondse ruimten als mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijskelders en (kasteel)kelders. Foeragegebied: bossen, bosranden en in kleinschalig gesloten landschappen.
Franjestaart	Negatieve effecten op de franjestaart kunnen worden uitgesloten wegens het ontbreken van bosrijke gebied binnen het plangebied. Zomerverblijfplaats: boomholten en gebouwen (spleetvormige ruimte, zolders van kerken en boerderijen). Winterverblijfplaats: ondergrondse ruimten als forten, groeven, ijskelders en bunkers. Foeragegebied: bosrijke gebied met waterpartijen of waterrijke gedeelten.
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger	Binnen het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen in gebouwen aanwezig, er worden geen holtebomen gekapt. Ook zijn er geen effecten op essentieel foeragegebied of vliegroutes. Negatieve effecten zijn daarom uitgesloten. Zomerverblijfplaats: boomholtes (met uitzondering van laatvlieger), onder dakpannen, onder dakranden, spouwmuren, gaten in muren en vleermuiskasten. Winterverblijfplaats: spouwmuren, spleten in gebouwen, zolders, onder dakpannen en dakranden. Foeragegebied: bosranden, heggen, lanen en waterlichamen.
Gewone grootoorvleermuis	Negatieve effecten op gewone grootoorvleermuis worden niet verwacht wegens het ontbreken van bosachtige omgeving. Zomerverblijfplaats: zolders, achter betimmeringen, daklijsten, vensterluiken, spouwmuren, onder dakpannen, vleermuiskasten, boomholten en spleten. Winterverblijfplaats: overwinterd in de nabijheid van de zomerverblijfplaats. Foeragegebied: beschutte plekken in bos en kleinschalig parkachtig landschap.
Grijze grootoorvleermuis	Negatieve effecten op grijze grootoorvleermuis worden niet verwacht wegens het ontbreken van bosachtige omgeving en de aanwezigheid van straatverlichting en/of andere felle lichtbronnen. Zomerverblijfplaats: zolders, achter betimmeringen, daklijsten, vensterluiken, spouwmuren, onder dakpannen, vleermuiskasten, boomholten en spleten. Winterverblijfplaats: overwinterd in de nabijheid van de zomerverblijfplaats. Foeragegebied: beschutte plekken in bos, kleinschalig parkachtig landschap
Meervleermuis	Negatieve effecten op de meervleermuis worden niet verwacht, aangezien er in de directe omgeving van het plangebied geen onverlichte waterlichamen aanwezig zijn. Zomerverblijfplaats: vleermuiskasten en woonhuizen. Winterverblijfplaats: mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken en kelders. Foeragegebied: groot open water en langs oevers van plassen, meren, kanalen, rivieren en vaarten.
Rosse vleermuis	Negatieve effecten op de rosse vleermuis worden niet verwacht, aangezien er geen holtebomen aanwezig zijn of worden gekapt binnen het plangebied. Zomer- en winterverblijfplaats: boomholten. Foeragegebied: open terrein, boven water en moerassige gebieden.
Tweekleurige vleermuis	Negatieve effecten op de tweekleurige vleermuis worden niet verwacht wegens het ontbreken van hoge gebouwen binnen het plangebied. Winterverblijfplaats: grotten, kelders en spleten in hoge gebouwen.
Vale vleermuis	Negatieve effecten op de vale vleermuis worden niet verwacht, aangezien er geen holtebomen worden gekapt binnen het plangebied. Zomerverblijfplaats: Kraamverblijven in warme (kerk)zolders, groeven en grotten. Solitair ook in kasten en boomholten. Winterverblijfplaats: grotten, groeven en kelders. In de winter vaak in grote groepen. Foeragegebied: open landschap met bomen, zoals parken, boven velden en weilanden, ook bij bebouwing. Prooi bestaat ook vooral uit bodemdieren.
Watervleermuis	Negatieve effecten op de watervleermuis worden niet verwacht, aangezien er geen holtebomen aanwezig zijn of worden gekapt binnen het plangebied. Zomerverblijfplaats: boomholten en spleten, maar ook kerkzolders, vleermuiskasten,

	bunkers en oude forten. Winterverblijfplaats: grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken en kelders. Foerageergebied: beschutte waterpartijen, of aan de beschutte kant van vijvers in landgoederen en parken, kastelen en visvijvers, smalle vaarten, langzaam stromende rivieren en beken.
Overige zoogdieren	
Boommarter	Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk bos. Ook zijn er geen holtebomen aanwezig binnen het plangebied.
Damhert	Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk; lichte loofbossen en gemengde bossen met een dichte ondergroei waar voldoende gras aanwezig is.
Eekhoorn	In het plangebied is geschikt biotoop aanwezig namelijk; loofbos, naaldbos en gemengd bos of tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Ook zijn er geen holtebomen en eekhoornnesten aangetroffen binnen het plangebied.
Reptielen	
Hazelworm	De hazelworm leeft in open bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen, kalkgraslanden, vestingwerken, steenhopen, ruderaal plaatsen en tuinen in voornamelijk bos en heidegebied. Deze biotoop is niet aanwezig binnen het plangebied.
Zandhagedis	De zandhagedis leeft in open struikheidegebieden, open struweelduin en heidegebieden. Deze biotopen zijn niet aanwezig binnen het projectgebied.
Planten	
Bokkenorchis	Bokkenorchis groeit in zeeduinen (laag duinstruweel en duin grasland), grasland (kalkgrasland en hooiland), bosranden, dijken en bermen. Deze biotopen is binnen het plangebied niet aanwezig.
Dreps	Dreps groeit op zonnige, open plaatsen op matig droge, vrij kalkarme, matig voedselrijke, lichte grond (löss, leem en zavel), akkers (wintergraanakkers en speltakkers), langs spoorwegen (spoorwegterreinen), braakliggende grond, wegranden (open plekken in bermen van grote verkeerswegen), ruigten, ruderaal plaatsen en stortterreinen. Deze biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied.
Glad biggenkruid	Glad biggenkruid groeit op zonnige, warme, open plaatsen op droge, voedselarme, met name stikstofarme, zwak zure, kalkarme grond in akkers (graanakkers en akkerranden), zeeduinen (laag blijvend duingrasland), bermen (open plekken en pas ingezaaide bermen) en grasland (gazons). Deze biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Vlinders	
Aardbeivlinder	De aardbeivlinder heeft als waardplant tormentil en dauwbraam. Deze planten zijn niet aanwezig binnen het plangebied. De vlinder komt voor in droge als vochtige terreinen met een afwisseling van lage en hoge vegetaties. Deze biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied.
Bruine eikenpage	De bruine eikenpage heeft als waardplant eik, vooral zomereik. De vlinder komt voor in bosranden, open bospaden, eikenhakhout, kapvlakten in eikenbossen en jonge eikenaanplant. Deze biotoop is niet aanwezig binnen het plangebied.
Duinparelmoervlinder	De duinparelmoervlinder heeft als waardplant duinviooltje en hondsviooltje. De vlinder komt voor in open duingraslanden, vochtige duinvalleien en open, droge, schrale graslanden en droge kruidenrijke heide. Deze biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied.
Grote vos	De grote vos komt voor in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De grote vos heeft als waardplant; iep, zoete kers en wilgensoorten. Deze bomen zijn niet aanwezig in het plangebied.
Libellen	
Gevlekte witsnuitlibel	Deze libel leeft in laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen met een beschutte ligging waarin het water helder, ondiep (één meter of minder) en matig voedselrijk is. Zowel vegetatieloze als dichtgegroeide wateren worden gemedend. Deze biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied.

7. Conclusie en advies

De conclusie en advies zijn naar aanleiding van het actualisatiebezoek uit 2022. In dit hoofdstuk worden alle soorten behandeld waarvoor mitigerende maatregelen nodig zijn of nader onderzoek dient te worden uitgevoerd. Soorten die zijn uitgesloten, worden hier niet behandeld, de reden van uitsluiting is terug te vinden in Hoofdstuk 7. Tevens wordt besproken of er een vervolgtraject benodigd is aangaande gebiedsbescherming.

7.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van Natura 2000-gebied of het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De ingreep leidt niet tot een fysieke afname van oppervlakte aangewezen habitattypen in Natura 2000-gebieden of het NNN en heeft geen significant verstorend effect op soorten. Het plangebied ligt op circa 540m afstand tot Natura 2000-gebied. Mogelijke stikstof effecten zijn daarom niet op voorhand uitgesloten. Er geldt een vrijstelling voor bouw-, aanleg- en sloopactiviteiten. De vrijstelling geldt niet voor de gebruiksfase. Aangezien de gebruiksfase wijzigt ten opzichte van de huidige situatie, wordt geadviseerd een stikstofberekening uit te laten voeren.

7.2 Soortbescherming

Nader onderzoek

Rugstreepad: Binnen het plangebied is geschikt biotoop aanwezig voor rugstreepad dat kan dienen als zomer- en winterverblijfplaats. Dit in de vorm van een berg vergraafbaar zand. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of het plangebied een functie vervult voor rugstreepad.

Onderstaand figuur geeft de locatie met potentie voor de soort weer.

Figuur 14: Locatie binnen het plangebied met potentie voor rugstreepad. Dit betreft de berg zand op het tussenliggend perceel grasland.

Mitigerende maatregelen

Vogels zonder jaarrond beschermd nest: binnen het plangebied en binnen de versturende invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels zonder strikt jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4) broeden. Algemene vogelsoorten die broeden zijn gedurende deze tijd beschermd (grootweg van 15 februari tot 15 augustus, in gebruik zijnde nesten zijn ook buiten deze periode beschermd). Het advies luidt om de werkzaamheden buiten dit broedseizoen te laten plaatsvinden of voor het broedseizoen te beginnen en continu door te werken tijdens het broedseizoen zodat vogels niet tot broeden komen in het plangebied. Indien het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten, dient er een broedvogelinventarisatie gedaan te worden door een deskundig ecooloog. Indien er tijdens een broedvogelinventarisatie broedende vogels aanwezig zijn, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest verlaten is.

Zorgplicht:

De Wet natuurbescherming kent een algemene zorgplicht. Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige planten en dieren moet worden omgegaan. Dit geldt ook voor algemeen voorkomende en vrijgestelde soorten zoals de veldmuis. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Maai voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens aanleg.
- Voer de werkzaamheden uit tussen zonsopgang en zonsondergang zodat vleermuizen en andere nachtactieve dieren niet verstoord worden.
- Indien werkzaamheden na zonsondergang onvermijdelijk zijn, beperk dan zoveel mogelijk het gebruik van licht op het terrein en maak gebruik van gerichte lichtbronnen waarbij de boven- en achterzijde afgeschermd zijn.
- Wees tijdens de werkzaamheden alert op de aanwezigheid van (beschermd) soorten en geef deze de tijd en ruimte om te vluchten.
- Schakel steeds een deskundige in bij het aantreffen van beschermde soorten.

Aanwezigheid invasieve exoten:

In de sloot ter hoogte van de woning op Duindamseweg 1, Noordwijk is grote waternavel (*Hydrocotyle ranunculoides*) aanwezig. Dit is een invasieve exoot die sinds 2016 op de Unielijst van EU verordening 1143/2014 staat. Deze plant heeft negatieve effecten op de inheemse biodiversiteit en het ecosysteem en dient hierom bestreden te worden. De plant groeit zeer snel en is in staat hele waterlichamen met een dichte mat van stengels te overgroeien, waardoor alle aanwezige inheemse waterplanten worden verdrongen. De dichte matten leiden tot afname van licht - en zuurstofgebrek in het water. Dit is ook schadelijk voor de inheemse waterfauna. De dichte matten van grote waternavel kunnen de doorstroming van watergangen belemmeren. De plantenmassa kan losraken en zich ophopen bij gemalen, stuwen en andere waterwerken. Ook wordt de kans op een overstroming vergroot. Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst, samen met waterschappen, gemeenten en terreinbeheerders.

8. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017 en actualisaties 2021-2022, BIJ12, Utrecht

Bijlsma, R.G., 2015. Handleiding veldonderzoek roofvogels. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Broekhuizen, S. e.a., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2019. Factsheet Grote waternevel.

Sluijs, R., 2019. Rapport quickscan Wet natuurbescherming, R&O18111746/RSL/rap1. IDDS, Noordwijk.

Sovon Vogelonderzoek Nederland, december 2012. Notitie deskundigen bericht verstoring vogels.

Internetbronnen

www.ndff-ecogrid.nl

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.floron.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.bij12.nl

www.calculator.aerius.nl

www.waarneming.nl

Bijlage II Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Nieuwbouw

Spouwmuuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het in metselen van vleermuisstenen een goed alternatief. De ruimte in een inmetzelsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetzelstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.

Renovatie

Als een bestaande spouwmuur wordt geïsoleerd blijft er vaak te weinig ruimte over om nog te kunnen functioneren als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Het is dan nog wel mogelijk in metselstenen aan te brengen tussen het binnen- en buitenblad van de spouwmuur.

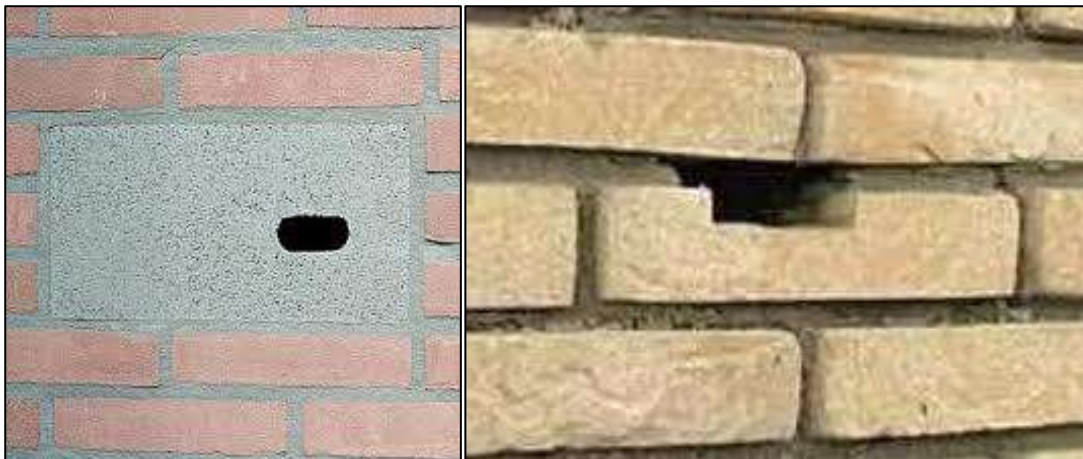

Boeiboorden of gevelbetimmering kan ook een verblijfplaats bieden aan vleermuizen. Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering wordt een potentiële verblijfplaats gerealiseerd. Het is belangrijk dat de vleermuizen grip hebben, dus de wand moet ruw zijn.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen kan onder andere gebruik gemaakt worden van inmetselfkasten in de gevel en nestpannen op het dak. De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt.

Bij het aanbrengen van neststenen in de gevel is het van belang rekening te houden met de mate van opwarming van de neststenen. De neststenen moeten bij voorkeur in noordelijk of oostelijk gerichte gevels worden aangebracht of onder de schaduw van een overstek.

Ook in nestpannen op het dak kan de temperatuur snel oplopen. Deze moeten onder geen beding op zuidelijk of westelijk gerichte daken worden gelegd. De kans is groot dat de jongen dit niet overleven. Zeker als de daken zijn geïsoleerd, kan warmte niet meer ontsnappen en is oververhitting een reëel gevaar. Gaten in overstekken en dakgootomlijstingen bieden goede mogelijkheden voor gierzwaluwen om te nestelen. De temperatuur in dit soort betimmeringen is beter gereguleerd en het is goed aan te vliegen door de soort.

Huismus

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot tot onder de derde rij dakpannen. Op deze manier wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus. Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand voldoende dekking en voedsel aanwezig in de vorm van inheemse bomen en planten. Soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn en vlier zijn hier heel geschikt voor.

Insectenhotels

Door insectenhotels te plaatsen in een voedselrijke omgeving met veel inheemse bloemen kunnen insecten worden gelokt. Het is van belang om goed te letten op de grootte en diepte van het insectenhotel en deze te plaatsen op een zonnige plek om deze succesvol te laten zijn. Een insectenhotel kan de diversiteit lokaal vergroten en de insecten vormen een goede voedselbron voor vogels en vleermuizen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl